

uralkodik a külpolitikában, óvatosságra és előrelátásra készíti az összes nagyhatalmakat. A si vis pacem elve még talán soha sem uralkodott annyi a politikában, mint épen napjainkba. A hadsereg fejlesztésének kérdése foglalkoztatja az összes nagyhatalmakat. És az európai törvényhozások minden pártja a legnagyobb áldozatkészséggel tanúsítja a haderővel szemben. A flotta fejlesztése az angol törvényhozásnak a legfőbb gondja. A német Reichstagban és az osztrák parlamentben nagyarányú és nyugodt hangú vita folyik most a véderőfejlesztési javaslatok körül.

Egyedül a mi törvényhozásunk kivétel e téren. Nálunk már több évtized óta nem történt semmi a hadsereg fejlesztése érdekében. Áldatlan politikai viszonyaink folytán a nemzetek versenyében épen csak a mi monarchiánk maradt el, az a nagyhatalom, amely egy balkáni háború esetében a legközvetlenebbül volna érdekelve. Már pedig, ha a közel jövőben európai konfliktus támadna, ki hiszi el, hogy ettől a Balkán meg volna kímélve?

Szeged város feltöltéséről.

A Szegedi Mérnök- és Építészegyesület április 26-iki vitaestéjén felolvasta *Polczner Erős*.

II.

Nem áll az én tisztelt barátom azon állítása sem: „sajnos, hogy a királybiztosságnak nem volt módjában e tekintetben megbízható kutatásokat eszközölni“, ennek cáfolatául tisztelettel bemutatom a királybiztosság 1881., 1882. és 1883-ik éveiben a talajvíz magasságokra vonatkozó megfigyeléseit, amelyekből kitűnik az, hogy a királybiztosság idevonatkozólag a lehető legprecízebb megfigyeléseket eszközölte és ő az okokkal nagyon is tisztában volt s az általa történt vívmégegállapításoknak logikai magyarázata van.

A harmadik ok, mi a talajvizet befolyásolja, a szökött vizek (utcai ártézi kifolyók, magánvízvezeték hiányosságai, rossz, magasan fekvő magán- és közcsatornák stb.) ezen okok helyhez kötöttek és helyenkint igen

nagy zavarokat okoznak, különösen azon időszakban, mikor a talajvízállás igen magas, mikor is a pincék, az udvarok elöntéseiben hathatósan közreműködnek.

Tehát ha tisztába jöttünk a geológiai viszonyokkal, ösmerjük a város belterületén előálló talajvíz jelentkezés és hullámozási okokat, bajosan hihetjük el az én mélyen tisztelt barátomnak azon meg nem okolt állítását, hogy az általa tervezett csatornahálózat a csatornák szivárgó lyukainak magasságáig a talajvizet leszállítja. Leszállítanak akkor, ha az ő csatornája homokos, kavicsos stb., azaz vízáteresztő rétegben fekszen, nem pedig beágyazva a sárga agyagba, ahol ha nem a tervezett 50 m. távolságokra, hanem sokkal kisebb távolságokra helyezi is el a szivárgó lyukait, akkor sem ér el semmiféle eredményt: példa erre a belváros mostani csatornahálózata, amely legnagyobb részben a végleges csatornahálózat után is meg fog maradni. Ott, ahol a geológiai viszonyok nem engedik, a közvetlen telkeknél sem képes a talajvízmagasságokat csökkenteni, pedig a tetején nem 05 m.-kint, hanem minden egyes téglá között elegendő hézag van arra, hogy a talajvíz behatolhasson. Ezen csatornák 1—2 méterrel mélyebben fekszenek, mint Farkas Árpád által megállapított talajvízmagassági réteggörbék. Vagy talán keresztül-kasul egész városrészeket akar az én tisztelt barátom alagcsövezni? Ismert dolog, hogy az alagcsövezés csak normális viszonyok között funkcionál. E tekintetben, hogy mily kalamitások történhetnek, arra például szolgálhat a „Corsó“-kávéház alagcsövezése.

A királybiztosság által a Mars-téri lakatya helyén 3 éven keresztül megfigyelt talajvízállás ma is ott van, mint 30 évvel ezelőtt volt, pedig azóta e környék csatornázza is lett.

Nem tagadom, az új csatornahálózat a talajvízmagasságokat normális körülmények között befolyásolni fogja, azonban hogy ezzel a gordiuszi csomó ketté vágatnék, az nem valószínű. Mivel a javaslat abnormális viszonyok között, árvízveszély alkalmával semmiféle megnyugtatót nem nyújt, épen ezért az összeállított talajvíz rétegtérképnek mint olyannak, melyből a vívmégegállapítás leolvasható, lényeges értéket nem tulajdonítok és épen ezért a belőle levont következtetéseket sem tartom plauzibiliseknek.

Szükségesnek tartom a város feltöltését

egészségügyi szempontokból is. Hogy egy város a minimális egészségügyi követelményeknek megfelelően, annak a környéke ne legyen mozsaras s a talajvíz időszakos járása a felszíntől bizonyos mélységre maradjon. Az orvosi tudomány előírja, hogy az időszakos talajvízmagasságok a felszínhez 1:5—2 méternél közelebb ne jöjjenek. Jelenleg e tekintetben a város belterülete óriási kíváncsúságokat hagy fenn, mert a talajvíz kulmináció idejében (mely megfigyeléseink alapján március hóban és április hó első felében szokott jelentkezni) egész városrészek telítve vannak a városi szenny által fertőzött talajvízzel ugyannyira, hogy az helyenkint egész telektömböket is elönt; példa erre a múlt év tavasza, mikor a felsővárosi Ösz-, vagy a móravárosrészi Csendes- és Gólya-utakban a házak a magas talajvíz folytán egymásután dőltek össze. A helyzet veszélyességét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a rendőrség sürgős felszólítására éjjel kellett a helyszínre kiszállanom és több házból éjnek idején erőszakkal kellett a családokat kitelepíttetnem s a jó szomszédok vendégszeretetéért közbenjárnom. Ott, hol az épületek összedőlésétől nem kellett tartanunk, s a szobákban csak 20—30 cm. magas volt a kiállhatatlan büzü talajvíz, ott be sem avatkoztunk, mert nem tudtunk volna a népeknek helyet adni. Mélyen tisztelt szakosztály, aki ilyen tragikus jeleneteknek közvetlen szemtanúja volt, azt ígérésekkel, hipotézisekkel kielégíteni nem lehet. Mivel az új csatornahálózat töltésredukció esetén az 1.5—2 méter vastagságú felszíni száraz réteget nem biztosítja s mivel a talajvízmizériák véleményem szerint a feltöltés nélkül meg nem szüntethetők, követelnem kell tehát a város belterületének feltöltését azért is, hogy az egészségügyi szempontok ez irányban is kielégítést nyerhessenek.

Elkerülhetetlenül szükségesnek tartom a királybiztosság által megállapított feltöltési magasság betartását kereskedelmi, ipari tekintetéből.

Egy városban, vagy városrészben, hol az ipar és kereskedelem virágzik, ott a telkek forgalmi értéke összehasonlíthatatlanul nagyobb, mint hasonló körülményű, de ipar és kereskedelemmel nem bíró helyeken. A belváros magas talajvíz állásai a pincehelyiségek fenékmagasságát átlag + 5.30 m. Tiszaköttében szabják meg. A belváros átlagos

a Palais Orléansban töltöttem a huszónegy éves fiatalágomat. Akkor minden szerelem mögött ott volna a tudat, hogy rossz, kárhozott nőt szeretek, akiből akkor ábrándulok ki, amikor akarok. De Melanie tiszta. Egy menyasszony. Istenem, az a legborzasztóbb, amikor egy tiszta leány, még csak nem is asszony, hanem leány visz a kárhozatba. Nagyon, nagyon megvert engem az Isten.

Henrik ilyenkor mindig elhatározta, hogy másnap reggel, ha a társasággal együtt kilovagolnak a mezőkre, megbizonyosodik Melanie felől. De ebből természetesen sosem lett semmi. Melanie a lovaglás alatt egyformán kegyes volt mindenkinek. Keskeny vágás szeme nyájasan tekintett Henrikre, de Udine segített a szattyánbőr csizmáskába bújtatott kicsiny lábát a kengyelbe és István báró igazíthatta helyre Melaniek a szőlőtől összeborzalt makrancos fekete haját. Közben pedig, míg a lovakat itatták, Melanie kézcsókot adott a medaillonnak, amelyen vőlegénye volt, a negyvenesztendő tábornok, aki most a lengyel határon harcol. Így nem sikerült a próbatétel. Délben sem sikerült a társasébred ideje alatt és délután sem, amikor a kastély színházi termében a Wallensteint próbálták. Sőt ilyenkor még rejtélyesebb lett Melanie. Mert a baronesse, mielőtt a színpadra lépett, mintha megőrült volna. Lázasan volt, piros dühösen és édes ábrándosan szavalta a verseket. Melanie ilyenkor megigézte a dobogó,

a színpad és úgy látszott, mintha ez a fiatal szűz tulajdonképpen egy férfit sem szeretne, csak a színházat. Ennek annyira a bolondja volt, hogy ha a nagybátyja véletlenül nem a kegyelmes marsall és a Szent György-rend parancsnoka, Melanie baronessekből bizonyára komédiás kisasszony lesz.

Szóval, Henrik sosem tudott meg semmit. Se ma reggeli lovas-séta, sem a közös ebéd, sem a színpadi próbák alatt, ahonnan sosem hiányzott. Még este sem tudott meg semmit, amikor vacsora után az egész társaság, mind a harmincketten hölgyek, akik közül kiragzott Melanie és az urak, ott ültek a parkban tréfálkozva és csevegve, egymással töltve az időt. Igaz, hogy Henrik megbizonyosodhatott volna, ha azt, amit érez, megvallja Melaniek. De ez nem volt helyes útja a megbizonyosodásnak. Háttha Melanie nem válaszol nyíltan (és ez valószínűbb volt, mint az, hogy nyíltan válaszol) és azonkívül Henrik sosem merte volna önszántából szavakban megvallani a szerelmét Melaniek.

Hanem egyszer mégis csak megszületett egy eltökélés Henrikben. Ez az utolsó előtti napon volt. Azért az utolsó előtti napon, mert másnap volt a műkedvelői előadás és ezután irgalmatlanul el kellett utazni. Henrik tehát elhatározta, hogy vallani fog. Este szobájába térvén, nem vetkezett le, sokáig égni hagyta a gyertyát és ludtollal finom kínai papirosra

egy gonosztevőket is megrikató levelet írt Melaniek.

— Arra kérem Baronesse, engedje meg, hogy elfelejtsem örökre — így végezte Henrik a levelet, amelyet másnap akart átadni Melaniek. De egy perccel azután, hogy megírta, Henrik el is tépte a levelet.

— Örültség — gondolta — azt kérni tőle, engedje meg, hogy elfelejtsem. Hiszen ez nem tőle függ. Én őt sosem tudom elfelejteni.

Azután, de még ennél is halkabban (a halk gondolatok között is vannak árnyalati különbségek, az egyik sokkal halkabb a másiknál), szóval ennél is halkabban azt gondolta Henrik, hogy nem kell egy ilyen lemondó hangú levelet Melaniek átadni. Háttha Melanie mégis őt szereti? Igaz, hogy ezt még nem mutatta, de azért sokszor igen, igen kedves volt hozzá és még az ellenkezőjét sem mutatta sohasem Melanie. De a való ok az volt, hogy nem merte a levelet Melaniek kezébe adni.

Reggel lett, a gyertya is tövig leégett és Henrik még sem aludt. De viszont kitalált egy másik dolgot, egy olyant, amiről azt hitte, hogy csakhatatlanul a bizonyosság felé fogja vezetni. Elhatározta, hogy kora délután a színi előadás kezdete előtt három sárga rózsát fog Melaniek átadni. (Henrik, aki romantikus volt, kedvelte a sárga színt, amit valamikor a lenézettek, szóval az erkölcsstelen életet élő nők és a ghekkók zsidai